

Verantwoording monitor Inkomen

12 augustus 2025

Onderwerpen monitor Inkomen

1. Hoogte inkomen
2. Inkomensongelijkheid
3. Vermogen
4. Problematische schulden
5. Armoede
6. Rondkomen

1. Hoogte inkomen

Bronnen

CBS, Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek

Gewijzigd op

3 februari 2025

Frequentie

Jaarlijks

Periode

2011 - 2023

Definities

Besteedbaar inkomen

Dit bestaat uit het bruto-inkomen verminderd met betaalde inkomensoverdrachten, premies inkomensverzekeringen, premies ziektekostenverzekeringen en belastingen op inkomen en vermogen.

Gestandaardiseerd inkomen

In deze monitor worden alleen de gestandaardiseerde huishoudinkomens gepresenteerd. Hierbij wordt rekening gehouden met de grootte en samenstelling van huishoudens. Het standaardiseren gebeurt door het besteedbaar inkomen van huishoudens te delen door een factor die uitdrukt hoe groot het schaalvoordeel is bij het voeren van een gemeenschappelijke huishouding. Een eenpersoonshuishouden is de norm en is gelijk aan 1. Een extra volwassene is plus 0,19 tot 0,37 en een extra minderjarig kind plus 0,15 tot 0,33. Na het standaardiseren kan de koopkracht van huishoudens worden vergeleken.

Gemiddeld gestandaardiseerd huishoudinkomen

Dit is het besteedbaar inkomen waarbij rekening is gehouden met de grootte en samenstelling van de huishoudens.

Mediaan gestandaardiseerd huishoudinkomen

Het mediane inkomen is gelijk aan het middelste bedrag als het besteedbaar inkomen van alle huishoudens van laag naar hoog wordt gerangschikt. Het gebruik van het mediaan (doorsnee) inkomen voorkomt dat uitschieters de uitkomst beïnvloeden. Het gemiddelde inkomen kan namelijk een vertekend beeld geven wanneer er uitschieters zijn (bijvoorbeeld een aantal extreem hoge inkomens).

Bijzonderheden

De cijfers over aantallen huishoudens zijn afgerond op honderdtallen. Peildatum is 1 januari van het betreffende verslagjaar.

Let op: uitschieters in absolute aantallen kunnen het gemiddelde vertekenen. Het mediaan inkomen is een meer robuuste maat om inkomen te duiden.

Bij huishoudens gaat het om particuliere huishoudens exclusief studenten.

2. Inkomensongelijkheid

Bronnen

CBS, Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek

Gewijzigd op

3 februari 2025

Frequentie

Jaarlijks

Periode

Gini-coëfficiënt 2014 – 2022

Inkomensverdeling: 2011-2023

Definities

Gini-coëfficiënt

De meest gebruikte maat voor inkomensongelijkheid is de Gini-coëfficiënt. De waarde van de coëfficiënt ligt tussen de 0 en de 1, waarbij 0 totale gelijkheid is en 1 totale ongelijkheid.

Inkomensverdeling

De inkomensverdeling wordt weergegeven in een laag-midden-hoog verdeling (40%-40%-20%) van het gestandaardiseerde huishoudinkomen. Deze indeling wordt onder andere door het CBS gehanteerd.

Bijzonderheden

De cijfers over aantal huishoudens zijn afgerond op honderdtallen. Peildatum is 1 januari van het betreffende verslagjaar.

3. Vermogen

Bronnen

CBS, Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek

Gewijzigd op

3 februari 2025

Frequentie

Jaarlijks

Periode

2006 - 2023

Definities*Vermogen*

Vermogen is het saldo van bezittingen en schulden. Bezittingen worden gevormd door bank- en spaartegoeden, effecten, de eigen woning, overig onroerend goed, ondernemingsvermogen, aanmerkelijk belang en de overige bezittingen. De schulden omvatten onder meer schulden ten behoeve van een eigen woning en consumptief krediet. Het opgebouwde vermogen wordt niet meegerekend, een eventuele studieschuld wel.

Bijzonderheden

Het grote verschil tussen mediaan en gemiddeld vermogen wordt verklaard uit een ongelijke verdeling wanneer de huishoudens gesorteerd worden op hoogte van het vermogen. De eerste helft van de huishoudens ligt dicht bij elkaar terwijl de tweede helft een grote spreiding heeft.

4. Problematische schulden

Bronnen

CBS, Schuldenproblematiek in beeld

Gewijzigd op

3 februari 2025

Frequentie

Jaarlijks

Periode

2021 - 2024

Definities*Huishoudens geregistreerd met problematische schuld*

Ten minste één persoon in het huishouden voldoet aan ten minste één van de volgende criteria op het peilmoment van het betreffende verslagjaar (1 januari of 1 oktober):

- Volgt een WSNP-traject

- Heeft een bij BKR geregistreeerde schuldregeling
 - Heeft een bij BKR geregistreeerde betalingsachterstand
 - Heeft ten minste zes maanden de zorgpremie niet betaald
 - Een betalingsachterstand van een Wet Mulder-boete bij het CJIB heeft waarvan de tweede aanmaning ten minste twee maanden openstaat, of zich al in een ernstigere wanbetalersfase bevind.
- Daarnaast moet het openstaande bedrag in totaal minimaal 50 euro zijn
- Heeft langer dan 27 maanden een toeslagschuld van totaal minimaal 50 euro openstaan bij de Belastingdienst
 - Heeft langer dan 15 maanden een schuld van totaal minimaal 50 euro voor overige belastingaanslagen openstaan bij de Belastingdienst
 - Heeft een belastingsschuld die in de 12 maanden voor het peilmoment oninbaar is geleden
 - Heeft een betalingsachterstand bij de DUO van 3 maanden of langer en van minimaal 270 euro
 - Heeft tenminste 36 maanden een bijstandsvordering openstaan en kan deze uitgaande van de afloscapaciteit bij een laag inkomen niet aflossen in de komende in de 36 maanden. Daarnaast moet het openstaande bedrag in totaal minimaal 50 euro zijn
 - Heeft tenminste 36 maanden een betalingsachterstand bij UWV openstaan en kan deze uitgaande van de afloscapaciteit bij een laag inkomen niet aflossen in de komende in de 36 maanden. Daarnaast moet het openstaande bedrag in totaal minimaal 50 euro zijn
 - Heeft tenminste 36 maanden een betalingsachterstand bij de SVB openstaan en kan deze uitgaande van de afloscapaciteit bij een laag inkomen niet aflossen in de komende in de 36 maanden. Daarnaast moet het openstaande bedrag in totaal minimaal 50 euro zijn
 - Heeft tenminste 36 maanden een betalingsachterstand bij CAK voor de eigen bijdrage Wlz/Wmo openstaan en kan deze uitgaande van de afloscapaciteit bij een laag inkomen niet aflossen in de komende in de 36 maanden. Daarnaast moet het openstaande bedrag in totaal minimaal 50 euro zijn.

Bijzonderheden

Huishoudens kunnen in meerdere schuldregistraties voorkomen. Met ingang van 2023 hanteert het CBS een nieuwe definitie. Dit hangt samen met het aantal schuldregistraties dat wel en niet wordt meegenomen. Met terugwerkende kracht is de nieuwe definitie toegepast op 2021 en 2022.

5. Armoede

Bronnen

CBS, Integraal Inkomens- en Vermogensonderzoek

Gewijzigd op

3 februari 2025

Frequentie

Jaarlijks

Periode

Laag: 2011 - 2023

Langdurig laag: 2014-2023

Definities

Lage inkomensgrens

Het CBS gebruikt de 'lage inkomensgrens' om de huishoudens in beeld te brengen die kans hebben op armoede.

De lage inkomensgrens is afgeleid van het bijstandsniveau voor een alleenstaande in 1979, toen dit in koopkracht het hoogst was. In 2016 lag de grens voor een alleenstaande op 1030 euro per maand. Voor een paar zonder kinderen was het grensbedrag 1410 euro, voor een paar met twee minderjarige kinderen 1940 euro en voor een éénuoudergezin met twee minderjarige kinderen 1560 euro (CBS, 2018). Het CBS heeft zowel gegevens over 'laag' (ten minste één jaar) of 'langdurig laag' (vier jaar of langer) inkomen.

Beleidsmatige inkomensgrens (% van het sociaal minimum)

Gemeenten gebruiken voor hun (minima)beleid vaak een beleidsmatige grens. Dit is een percentage van het sociaal minimum. Het sociaal minimum is het wettelijk bestaansminimum dat in de politieke besluitvorming (door ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid) is vastgesteld. Het kan per regeling of per gemeente verschillen welke grens gehanteerd wordt in het gemeentelijk beleid, zoals voor de aanvraag van de individuele langdurigheidstoeslag of andere minimaregelingen. Het sociaal minimum verschilt per jaar en naar huishoudsamenstelling.

Bijzonderheden

De cijfers over aantallen zijn afgerond op honderdtallen. Peildatum is 1 januari van het betreffende verslagjaar. Cijfers over 2023 zijn voorlopig.

Medio oktober 2024 introduceerde het CBS een nieuwe methode om armoede in Nederland te meten: Eén armoedegrens, die uitgaat van alle minimale levensbehoeften. Die niet alleen ruimte biedt voor het kunnen betalen van de vaste lasten en de boodschappen, maar ook voor sociale participatie, zoals het lidmaatschap van een vereniging, het ontvangen van bezoek, een uitje of een weekje vakantie. Een methode waarin daarnaast meetelt of er spaargeld is of ander bezit waarmee mensen snel en tijdelijk een te laag inkomen op kunnen vangen. ([De nieuwe methode om armoede in Nederland te meten | CBS](#))

Met opmerkingen [TH1]: Deze alinea heb ik er aan toegevoegd

6. Rondkomen

Bronnen

Panel Fryslân (van Planbureau Fryslân)

Gewijzigd op

3 februari 2025

Frequentie

Tweejaarlijks

Periode

2020 - 2024

Definitie.

Cijfers in de visualisatie zijn gebaseerd op de volgende vraag: “Heeft u de afgelopen twaalf maanden moeite gehad om van het inkomen van uw huishouden rond te komen?”. De gepresenteerde cijfers geeft-geven het aandeel respondenten weer dat deze vraag bevestigend heeft beantwoord.